

MARIA ANNA FURTAK

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA OŚRODKA BADAŃ NAD POLONIĄ
I DUSZPASTERSTWEM POLONIJNYM KUL ZA ROK 2018

1. OBSADA PERSONALNA

Ośrodek funkcjonował w następującym składzie: dr hab. Jacek Gołębiowski, prof. KUL, który został powołany przez Rektora na Dyrektora Ośrodka na kolejną, czteroletnią kadencję 9 lipca 2018, oraz adiunkci: dr Paweł Sieradzki (– asystent), dr Witalij Rosowski (do 11 listopada 2018 r.) oraz ks. dr Sławomir Zych, który 12 grudnia 2018 r. uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie historia. Współpracę z Ośrodkiem podejmowała mgr Maria Anna Furtak, doktorantka Instytutu Historii KUL. Funkcję redaktora naczelnego „Studiów Polonijnych” pełnił ks. dr hab. Sławomir Zych, a sekretarza – dr Bartosz Walicki, współpracownik Ośrodka.

POLONIJNA NAGRODA NAUKOWA
IM. IRENY I FRANCISZKA SKOWYRÓW

Laureatem Nagrody Naukowej im. Ireny i Franciszka Skowyrów w edycji za rok 2018 został ks. dr Stanisław Flis, „w uznaniu za wybitne osiągnięcia w dziedzinie badań nad Polonią i duszpasterstwem polonijnym oraz za ochronę dziedzictwa archiwalnego społeczności polskiej w Stanach Zjednoczonych”. Uroczyste wręczenie Nagrody odbyło się w kaplicy SS. Cyril and Methodius Seminary w Orchard Lake (w stanie Michigan, w USA)¹. Ks. dr Stanisław Flis jest absolwentem KUL, wieloletnim wykładowcą Seminarium Duchownego ss. Cyryla i Metodego w Orchard Lake. Urodził się 31 lipca 1945 r. w Dzwoli (woj. lubelskie). W latach 1963-1969 studiował w Wyższym

Mgr MARIA ANNA FURTAK – doktorantka, Instytut Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II; e-mail: furtakma@gmail.com

¹ J. HILIGER, *Wyróżnienie polonijnego kapłana przez KUL*, „Gwiazda Polarna” 16 marca 2019, s.10; M.A. FURTAK, *Nagroda Skowyrów*, „Przegląd Uniwersytecki” 2018, nr 2(178), s. 15.

Seminarium Duchownym w Lublinie, które ukończył otrzymując tytuł magistra teologii na podstawie pracy „Dzieje parafii Zaklików”; 17 czerwca 1969 r. przyjął święcenia kapłańskie. W 1973 r. otrzymał w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim tytuł licencjata teologii, a w 1984 r. stopień doktora w zakresie socjologii religii.

Poświęcając czas badaniom naukowym, równocześnie pracował jako duszpasterz w parafiach: Krężnica Jara (1969-1971), Dąbrowica (1971-1979), współtworzył struktury duszpasterstwa chorych w diecezji lubelskiej. Pracując w parafii Krasiczyn (1979-1986) opiekował się ponadto Zakładem dla Niewidomych w Żułowiu. Od 1986 r. przebywa w Orchard Lake (w stanie Michigan) w Stanach Zjednoczonych jako duszpasterz Polonii, gdzie pełni wiele funkcji, m.in. jest dyrektorem Polish-American Liturgical Center (od 1999 r.), dyrektorem The Central Archives of American Polonia (od 2010 r.); członkiem Priests' Conference for Polish Affairs of Detroit (od 1987 r.) oraz Polish American Priests Association (od 1990 r.). Ponadto jako profesor w SS. Cyril and Methodius Seminary od lat prowadzi wykłady z teologii pastoralnej. Jest autorem licznych publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu badań nad Polonią, dziejów duszpasterstwa emigracyjnego i socjologii religii².

PROJEKTY BADAWCZE

W kwietniu 2018 r. rozpoczął się II etap projektu „Parafie i kościoły polskie w USA”, sfinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach zadania „Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą 2018”. Beneficjentem przyznanych środków jest Towarzystwo Przyjaciół KUL, a głównym wykonawcą Ośrodek Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL, którego dyrektorem, Jacek Gołębiowski, jest równocześnie kierownikiem projektu. W etapie II badaniami objęto polskie kościoły w Detroit, Bay City, Grand Rapids, Cleveland, Pittsburgh i Buffalo. Pod kierownictwem Jacka Gołębiowskiego współpracowali: dr hab. Katarzyna Chrudzimska-Uhera, dr hab. Anna Sylwia Czyż i dr Bartłomiej Gutowski, historycy sztuki z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, oraz historycy: s. mgr Genowefa Potaczała MChr i dr Paweł Sieradzki. Interdyscyplinarny skład zespołu badawczego uzupełnił mgr Norbert Piwowarczyk, fotografik³.

Podsumowaniem tego etapu projektu była sesja naukowa, która odbyła się 19 grudnia 2018 r. na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie⁴.

² Sylwetka ks. prof. dr. Stanisława Flisa na stronie internetowej Ośrodka, https://www.kul.pl/ks-prof-dr-stanislaw-flis,art_85019.html [dostęp: 5.09.2019].

³ B. GUTOWSKI, *Polskie dziedzictwo w USA – kościoły w tak zwanym stylu polskich katedr*, „Mówią wieki” 2018, nr 3; *Ocalić od zapomnienia polonijne katedry*, „Dziennik Związkowy” 2 lipca 2018.

⁴ Patrz: Sesja podsumowująca II etap projektu w tym numerze „Studiów Polonijnych”, s. 406-408.

KONFERENCJE I DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA WŚRÓD POLONII

26 października 2018 r. w siedzibie Ośrodka Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL odbyła się konferencja „Na polskiej i obcej ziemi – drogi do Niepodległości” poświęcona działalności Polaków przebywających za granicą, dotyczącej odzyskania przez Polskę niepodległości. Wygłoszono cztery referaty: dr Anna Łucka – „Sprawa Polski w przeddzień odzyskania niepodległości w Archiwach dyplomatycznych MSZ w Paryżu”; ks. dr Roman Nir – „The Activity of the National Department as Representative of the Polish American Community in the United States of America 1916-1923”; dr hab. Jacek Gołębiowski – „Prezydenci Thomas Woodrow Wilson i Ronald Reagan a sprawa Polski”; dr Robert Zapart – „Zamach stanu jako sposób rozwiązywania konfliktu a kształt ustroju II Rzeczypospolitej w pierwszych miesiącach jej niepodległości”.

Ośrodek Badań nad Polonią był współorganizatorem I Polsko-Amerykańskiego Kongresu (obok Fundacji Języka i Kultury Polskiej, Europejskiej Fundacji Aktywności Społecznej, Uniwersyteckiego Centrum Rozwijania Kompetencji KUL i Instytutu Polskiego w Ameryce), który odbył się w dniach 11-14 października 2018 r. w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim. Jego głównymi organizatorami byli Rektor KUL (Szkoła Języka i Kultury Polskiej KUL) i Wojewoda Lubelski, patronatem wydarzenie to objął Prezydent RP. Kongres miał na celu nawiązanie współpracy pomiędzy „ludźmi nauki, kultury i biznesu z Polski i z USA na kanwie wspólnej historii oraz stworzenie przestrzeni do wspólnego działania w przyszłości”⁵.

PUBLIKACJE

„Studia Polonijne” 39(2018), ss. 407 + 7 nlb.

„Rocznik Kolbuszowski” 18(2018), ss. 538 + 2 nlb. (Redaktorem naczelnym czasopisma jest pracownik Ośrodka ks. dr Sławomir Zych).

Sławomir Zych, *Kościelne dzieje Nowego Żmigrodu w okresie przynależności do diecezji przemyskiej obrządku łacińskiego 1805-1992*, Przemyśl: Wydawnictwo Archidiecezji Przemyskiej 2018.

Werynia. Studia i materiały z dziejów parafii i wsi, red. Sławomir Zych, Werynia: Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Kolbuszowej 2018.

Ponadto pracownicy Ośrodka opublikowali kilka artykułów w czasopismach naukowych, byli autorami haseł w *Encyklopedii 100-lecia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*.

⁵ J. JĘCZEŃ, *100 lat wspólnego dziedzictwa*, „Przegląd Uniwersytecki” 2018, nr 6(176), s. 24-25.

W grudniu 2018 r. dr Paweł Sieradzki otrzymał przyznaną przez Rektora Nagrodę Indywidualną I stopnia za autorstwo rozdziału zamieszczonego w tomie I: *1918-1944* publikacji *Katolicki Uniwersytet Lubelski w latach 1918-2018*.

Ks. dr hab. Sławomir Zych decyzją biskupa rzeszowskiego Jana Wątroby został powołany na przewodniczącego Kolegium Redakcyjnego „Zwiastowania”. Pisma urzędowego diecezji rzeszowskiej.